

Vergaderjaar 2025–2026

35 165

Verkiezingen

26 643

Informatie- en communicatietechnologie (ICT)

Nr. 103

**BRIEF VAN DE MINISTER VAN BINNENLANDSE ZAKEN EN
KONINKRIJKSRELATIES**

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 13 januari 2026

Met deze brief informeer ik uw Kamer over het advies van het Adviescollege ICT-toetsing (hierna: AclCT) over het project Abacus. Het project Abacus wordt door de Kiesraad uitgevoerd en heeft als doel nieuwe programmatuur op te leveren voor de vaststelling van verkiezingsuitslagen en de huidige programmatuur (OSV2020) te vervangen. Het bijgevoegde adviesrapport heb ik op 8 december jl. van het AclCT ontvangen.

In deze brief zal ik eerst kort een toelichting geven op het project Abacus. Vervolgens ga ik op hoofdlijnen in op de bevindingen en adviezen van het AclCT. Daarbij zal ik ingaan op hoe de Kiesraad hier opvolging aan geeft. De Kiesraad heeft, als uitvoerder van het project Abacus, een separate reactie geschreven op het advies van het AclCT. Deze reactie is als bijlage bijgevoegd bij deze brief.

Project Abacus

De Kiesraad ontwikkelt een nieuw softwareprogramma voor de berekening van de uitslag van de verkiezingen: Abacus. Eerder is uw Kamer geïnformeerd over de voorloper van het Abacus-project en de voortijdige beëindiging van dat project.¹ Het nieuwe project Abacus zal op termijn de module Uitslagvaststelling van het huidige programma Ondersteunende Software Verkiezingen (OSV2020) vervangen. OSV2020 wordt vervangen om verschillende redenen, waaronder het optimaal aansluiten op het proces van uitslagvaststelling en het beter invulling geven aan het wettelijke open source vereiste in het Kiesbesluit.² Abacus wordt door de Kiesraad zelf ontwikkeld.

¹ Kamerstuk 35 165, nr. 58

² Zie ook p.2 van het advies van AclCT

Het AclCT concludeert dat de Kiesraad snel lering heeft getrokken en effectief heeft gehandeld nadat de voorloper van Abacus voortijdig is beëindigd. De belangrijkste conclusie uit het onderzoek van AclCT is dat na een goede start het project nu meer sturing vereist om de digitale ondersteuning van de uitslagvaststelling en zetelverdeling voor alle verkiezingstypen zeker te stellen. Het AclCT baseert deze conclusie op drie bevindingen:

1. De aanpak van Abacus sluit goed aan bij de vervangingsredenen van de Kiesraad.
2. Het is niet inzichtelijk wanneer het project Abacus goed genoeg is. Het inzicht in de planning en voortgang van het project is onvoldoende.

Het AclCT heeft op basis van deze bevindingen drie adviezen geformuleerd. In zijn reactie op het advies van het AclCT geeft de Kiesraad aan hoe de Kiesraad opvolging zal geven aan deze adviezen. De adviezen en opvolging zijn hieronder op hoofdlijnen beschreven. Voor een uitgebreidere beschrijving verwijs ik u naar de bijlagen van deze brief.

Advies 1: Specificeer wanneer Abacus goed genoeg is.

Het AclCT adviseert om te bepalen wanneer Abacus als gereed kan worden beschouwd. De Kiesraad onderschrijft de meerwaarde van het traceerbaar maken van wettelijke eisen in ontwerpen en implementatie, en werkt dit verder uit. De Kiesraad zal een openbaar overzichtsdocument opstellen en niet-functionele eisen verder uitwerken en vastleggen.

Advies 2: Maak de opgeleverde kwaliteit inzichtelijk met een meer gestructureerde testaanpak.

Het AclCT adviseert om een meer planmatige en gestructureerde testaanpak te introduceren waarbij inzichtelijk wordt gemaakt of aan alle eisen daadwerkelijk wordt voldaan. De Kiesraad kan zich in beginsel vinden in het advies om het acceptatie- en vrijgaveproces verder te professionaliseren. De Kiesraad zal een overzichtsdocument opstellen met de belangrijkste functionele en niet-functionele eisen. Voor iedere inzet van Abacus zal tevens worden vastgelegd op welke wijze is getoetst dat Abacus aan de gestelde eisen voldoet, en wat de uitkomst was van deze toets. Ook het advies deze documenten publiekelijk beschikbaar te maken onderschrijft de Kiesraad.

Advies 3: Kwantificeer en prioriteer het resterende werk.

Om grip te krijgen op de voortgang en tijdige oplevering te waarborgen, adviseert het AclCT om het resterende werk systematisch te kwantificeren en te prioriteren. De Kiesraad stelt in zijn reactie dat hij begrijpt wat het AclCT met dit advies beoogt. Het goed onderbouwd kwantificeren van de nog te realiseren functionaliteit is en blijft echter lastig, stelt de Kiesraad. De Kiesraad onderschrijft de behoefte hier aandacht aan te geven. Het team dat aan Abacus werkt wordt gevraagd hier passend invulling aan te geven zodat gestuurd kan worden op de juiste prioritering. Ook zal het ontwikkeltraject van Abacus in 2026 worden voorzien van mijlpalen en tussenopleveringen, waardoor de Kiesraad beter overzicht heeft op de voortgang en hier waar nodig op kan sturen.

Conclusie

Ik dank het Adviescollege ICT-toetsing voor het advies, dat een waardevolle bijdrage zal leveren aan de totstandkoming en ingebruikname van het project Abacus. Ik dank ook de Kiesraad voor het werk dat tot nu toe aan het project Abacus is verzet en vertrouw erop dat opvolging van de adviezen van het AclCT door de Kiesraad mede zal bijdragen aan een succesvolle oplevering van het project. Hier is, zoals vastgesteld door het AclCT, reeds een goede start mee gemaakt.

De Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties,
F. Rijkaart